

B&W VOORSTEL

Kenmerk: 2024-054318

Datum b&w-vergadering:

24 september 2024

Onderwerp: Schone Lucht Akkoord

Te nemen besluit:

1. Het Schone Lucht Akkoord (SLA) te ondertekenen.
2. Het actieplan Schone Lucht Akkoord 2024-2030 gemeente Overbetuwe vast te stellen.

Team/ behandelend ambtenaar:

TBF/ A. S. Barendse

Status advies:

Openbaar

Portefeuillehouder:

Wethouder Rik van den Dam

Doorgeleiding naar de raad:

Nee

Betrokkenen bij advies extern:

- Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Betrokkenen bij advies intern:

- ☐ Juridisch adviseur
- ☒ Financieel adviseur
- ☐ Inkoop adviseur
- ☐ P&O-adviseur
- ☒ Communicatieadviseur

Overig, te weten:

- Programmamanager duurzaamheid
- Beleidsmedewerker verkeer
- Beleidsadviseur sociaal domein
- Beleidsmedewerker klimaatadaptatie
- Accountmanager duurzaamheid bedrijven

TIC:

Ja

Bijlagen voor B&W:

Verwijzen naar:

- Routekaart deelname Gelderse gemeenten aan het Schone Lucht Akkoord
- Actieplan Schone Lucht Akkoord 2024-2030
- Ondertekenformulier Schone Lucht Akkoord

Bijlagen voor raad:

Verwijzen naar:

- Collegevoorstel Schone Lucht Akkoord
- Actieplan Schone Lucht Akkoord 2024-2030

Te nemen besluit

1. Het Schone Lucht Akkoord (SLA) te ondertekenen.
2. Het actieplan Schone Lucht Akkoord 2024-2030 gemeente Overbetuwe vast te stellen.

Inleiding

Gemeente Overbetuwe heeft de ambitie om in 2050 klimaatneutraal zijn. Samen met andere overheden staat de gemeente voor een enorme uitdaging om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de luchtkwaliteit te verbeteren. Het Schone lucht akkoord heeft als doel dat deelnemende partijen – Rijk, provincies en gemeenten- zich in te zetten voor het verbeteren van de luchtkwaliteit om gezondheidswinst te behalen.

Provincie Gelderland kwam 4 september jl. met een “Gelderse routekaart: De weg naar een schone lucht”. De Gelderse routekaart bevat een aanpak (met acties) tot aan 2030 om bij te dragen aan Schone lucht. Hieronder valt ook ondersteuning van de gemeenten bij het opstellen en uitvoeren van plannen gericht op verbeteren van de luchtkwaliteit. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid om verschillende acties uit te voeren binnen de eigen capaciteit en ambities gericht op één of meer van onderstaande thema's;

- Mobiliteit;
- Mobiele werktuigen;
- Industrie;
- Houtstook;
- Binnenvaart en havens;
- Landbouw

Beoogd resultaat

Ondertekening van het Schone Lucht Akkoord en uitvoering van het actieplan zorgt voor een verbetering van de luchtkwaliteit in Overbetuwe en een integrale aanpak van verschillende bestaande activiteiten.

Argumenten en onderbouwing

1.1 Toetreding draagt bij aan een gezondere leefomgeving voor inwoners

Schone lucht is van groot belang voor onze gezondheid. Iedereen in Nederland moet een gelijke kans hebben op een zo gezond mogelijk leven. Overbetuwe heeft de volgende ambitie: Alle inwoners van Overbetuwe krijgen dezelfde mogelijkheden om veerkrachtig en zo gezond als mogelijk op te groeien, te leven en vitaal ouder te worden”. Overbetuwe zet in op een gezonde leefomgeving. Het Schone Lucht Akkoord biedt hiervoor concrete handvatten voor het ondernemen van acties om luchtkwaliteit te verbeteren.

1.2 Ondertekenen Schone Lucht Akkoord komt nu op een natuurlijk moment

Provincie Gelderland deelde op 4 september jl. een routekaart voor deelname Gelderse gemeenten aan het Schone Lucht. De routekaart van de provincie is in lijn met het actieplan voor Overbetuwe. Onze buurtgemeenten Renkum, Wageningen, Beuningen, Nijmegen, Arnhem en Lingewaard hebben het Schone Lucht Akkoord al ondertekend.

1.3 en 2.1 Het SLA biedt vrijheid om alleen op relevante thema's voor Overbetuwe maatregelen te nemen

Met ondertekening van het SLA onderschrijft Overbetuwe de doelstellingen én committeert het zich aan het uitvoeren van de acties en maatregelen. Iedere gemeente die deelneemt moet een aantal vaste maatregelen/acties nemen om de doelen te behalen. Verder hoeft er alleen inzet te worden gepleegd op de specifieke pilots of thema's die relevant zijn voor onze gemeente.

1.4 Het Schone Lucht Akkoord biedt koppelkansen met andere beleidsvelden en doelen

Het SLA biedt ondersteuning voor het bundelen van het beleid, zoals gezondheid, mobiliteit en energietransitie, die de gemeente al heeft en geeft daarmee meer mogelijkheid om te monitoren en te sturen op het beleid (SLA is geen nieuwe ambitie, aanpak nu versnippert en wordt geconcretiseerd); Het loont om maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit te integreren met deze beleidsdoelen.

1.5 Het vereenvoudigt kennisdeling en samenwerking met andere organisaties

Met de themagroepen en samenwerkruimte worden platforms geboden aan ambtenaren die vanuit verschillende organisaties aan dezelfde doelen werken. Dit leidt tot kennisdeling en regionale

samenwerking met bijv. provincie en buurtgemeenten. Ook geeft ondertekening Overbetuwe toegang tot aanvullende informatie en ondersteuning bij opstellen beleid en uitvoeringsplan. Hierdoor kunnen zaken efficiënter aangepakt.

2.2 De omgevingswet verplicht het maken van een koppeling tussen milieu en gezondheid

Als SLA deelnemer ontwikkelt Overbetuwe toekomstig beleid. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingegaan. Gemeenten zijn nu wettelijk verplicht om gezondheid op te nemen in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Het Schone Lucht Akkoord biedt handvatten om gezondheid verder in te vullen en hoog op de gemeentelijke agenda te zetten. Daarnaast zijn de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit recent fors aangescherpt en is de EU bezig met de aanscherping van de EU-grenswaarden luchtkwaliteit. Hier ligt de komende jaren een opgave voor de gemeenten.

2.3 Het actieplan is haalbaar en realistisch

In dit actieplan zijn, met verschillende betrokken beleidsvelden, concrete acties beschreven waarmee Overbetuwe de komende jaren aan de slag gaat. De maatregelen en acties vallen binnen de reguliere werkzaamheden van verschillende beleidsvelden. Hierdoor zijn de beschreven acties realistisch en haalbaar. Door uitvoering van deze acties wordt duurzaamheid (in brede zin) en gezondheid. Door monitoring van de acties wordt gemeten of de luchtkwaliteit verbetert om gezondheidswinst te behalen.

Kantttekeningen en onderbouwing

1.1 Het kan andere maatschappelijke uitdagingen (zoals woningbouw) in de weg zitten

Het SLA is geen juridisch bindend akkoord. Het is een bestuursakkoord. Aan het ondertekenen van SLA zit geen resultaatverplichting op emissiereductie of gezondheidswinst. Wel is er sprake van een inspanningsverplichting om de gestelde doelen te halen. Concreet betekent dit dat Overbetuwe altijd een eigen afweging kan maken en binnen de eigen invloedssfeer en de vrijheid heeft om bij specifieke projecten andere afwegingen te maken.

Financiën

De ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA) heeft geen financiële consequenties. Binnen de huidige begroting is er jaarlijks maximaal € 10.000,- beschikbaar binnen de bestaande middelen vanuit het programmaplan duurzaamheid om de uitvoering van het actieplan te bekostigen.

Het ondertekenen van het SLA biedt de mogelijkheid om in te toekomst beroep te doen op de specifieke SLA uitkering vanuit het Rijk. Onder de voorwaarden van het Rijk kunnen 50% van de kosten voor projecten gericht op schone lucht en gezondheidswinst gefinancierd worden. Het eventuele aanvragen van deze SpUK zal via een collegevoorstel verlopen waarbij de rechtmatige bestedingen en inkomsten tegen die tijd worden geregeld.

Rol gemeente, interactie en initiatiefnemer

Bij de uitvoering van het actieplan is de gemeente zowel initiatiefnemer als faciliterend.

Eventuele bestuurlijke aandachtspunten

Niet van toepassing

Duurzaamheid

Ondertekening van het Schone Lucht Akkoord en vaststellen van het actieplan draagt bij aan de ambities en doelstellingen uit het programmaplan duurzaamheid.

Vervolg

Planning

1. Bij een positieve besluitvorming voor ondertekening, wordt het Schone Lucht Akkoord ondertekend door wethouder Rik van den Dam.
2. Wordt er uitvoering gegeven aan de acties uit het actieplan in de periode 2024-2030 en wordt het er gemonitord.

Communicatie

We informeren inwoners over de lokale aansluiting bij het Schone Lucht Akkoord. In de Duurzaamheidskrant van oktober is een artikel gewijd aan het thema schone lucht en het akkoord. Inwoners maken zo kennis met de inzet die Overbetuwe gaat plegen in het streven naar een gezonde leefomgeving. We dragen actief uit wat inwoners en bedrijven zelf kunnen bijdragen. Een communicatieaanpak voor het verder betrekken van belanghebbenden wordt nog uitgewerkt. Onderdeel daarvan is in ieder geval publiekscommunicatie over de resultaten uit monitoring.

Evaluatie

Jaarlijks vindt een monitoringsrapportage plaats. Deze wordt ook gedeeld ook met het Rijk gedeeld. Iedere 2 jaar stelt het RIVM een landelijke monitor op die ook met alle deelnemende gemeenten wordt gedeeld.